

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tal-25 ta' Frar, 2011

Citazzjoni Numru. 2806/1997/1

A B

-vs-

C B

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni ppreżentata fl-10 ta' Diċembru 1997 li permezz tagħha l-attriċi ppremettiet:

Illi l-kontendenti żżewġu f'Malta u r-relazzjonijiet patrimonjali tagħhom huma regolati permezz tas-sistema tal-komunjoni tal-akkwisti;

Illi minhabba nuqqas ta' komunikazzjoni u ftehim u generalment minhabba l-kondotta tal-konvenut, l-attriċi qed tiġi mfixkla fl-amministrazzjoni u fit-tgawdija tal-jeddijiet tagħha bħala ko-parteciġi ta' sehem indiviz u

Kopja Informali ta' Sentenza

ugwali mill-assi tal-istess komunjoni tal-akkwisti, kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni;

Illi l-attriċi mhix qed tiġi kkonsultata mill-konvenut fl-amministrazzjoni tal-assi tal-komunjoni tal-akkwisti u lanqas ma hu qed itiha tagħrif mistħoqq;

Illi l-interessi tal-istess attriċi qed jiġu preġudikati minħabba dan l-aġir tal-konvenut;

Illi l-attriċi ma tixtieqx tibqa' in komunjoni mal-konvenut;

Jgħid il-konvenut il-għaliex, għar-raġunijiet premissi:

1. M'għandhiex din l-Onorabbli Qorti tiddikjara xjolta l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejniethom sabiex tibda issew' bejniethom sistema ta' separazzjoni tal-beni;

2. M'għandhiex tiġi likwidata l-istess komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-kontendenti;

3. M'għandux jiġi ordnat li l-oġġetti, mobbli u mmobbli, formanti parti mill-istess komunjoni tal-akkwisti jiġu maqsuma f'żewġ porzjonijiet li jiġu assenjati, waħda lill-attriċi u l-oħra lill-konvenut, okkorrendo b'opera ta' perit nominand sabiex jillikwida l-istess komunjoni, u billi jiġi nominat nutar sabiex jippubblika l-att relattiv u kuratur biex jirrapreżenta lill-eventwali kontumaci fuq l-istess att li għandu jiġi reġistrat fir-Registru Pubbliku skond il-Liġi.

4. M'għandux il-konvenut jiġi kkundannat li jikkonsenja lill-attriċi l-beni parafernali tagħha.

Bl-ispejjeż kompriżi dawk ta' varji Mandati ta' Sekwestru li nħarġu fl-istess ismijiet premissi – kontra l-konvenut inġunt minn issa stess għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet ppreżentata fl-1 ta' Dicembru 1998, li permezz tagħha l-konvenut eċċepixxa bir-rispett:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi fl-ewwel lok ma jirrikorru ebda waħda miċ-ċirkostanzi elenkati f'artikolu 1332 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta peress li kif ser jirriżulta l-eċċipjent qatt m'għamel xejn biex jippreġudika l-interess tal-attriċi;

2. Illi l-attriċi, ma hiex f'posizzjoni li tiegħu ħsieb ħwejjigħa *stante* l-aġir tagħha ma huwa xejn responsabbli u dan kif ser jiġi provat fil-kors tal-kawża;

3. Illi fi kwalunkwe każ fl-interessi tal-kontendenti, hemm lok li jiġu applikati l-effetti tal-Artikolu 1332 (5) jekk din il-Qorti jidhrilha li hemm lok li jkun hemm separazzjoni tal-beni;

4. Salvi eċċezzjonijiet oħra.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Rat il-verbali tas-seduti li saru quddiem l-Assistent Ġudizzjarju nominata għall-iskop;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet;

Rat il-verbal tas-seduta tat-3 ta' Diċembru 2010 li permezz tagħha l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi kif jidher fl-att taċ-ċitazzjoni l-attriċi qed titlob ix-xoljiment, likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet u l-qasma tal-istess. Hija qed titlob ukoll li l-konvenut jiġi kundannat jirrestitwilha l-oġġetti parafernali. Il-konvenut qed jopponu u qed jgħid illi l-attriċi mhijiex kapaċi tiegħu ħsieb ħwejjigħa.

Illi skond l-Artikolu 1332 tal-Kodiċi Ċivili din it-talba tista' ssir;

a) mal-interdizzjoni jew inkapaċita' ta' waħda mill-partijiet fiż-żwieġ; jew

b) meta s-sitwazzjoni diżordinata ta' waħda mill-partijiet fiż-żwieġ jew l-imġieba tagħha dwar l-amministrazzjoni tal-akkwisti tipperikola l-interessi tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-familja jew tal-arti li titlob il-qsim ġudizzjarju tal-beni; jew

c) meta waħda mill-partijiet fiż-żwieġ tonqos sostanzjalment fid-dmir li tagħti sehemha għall-ħtiġijiet tal-familja skond l-Artikolu 3;

d) meta waħda mill-partijiet fiż-żwieġ tkun ġiet eskluża mill-amministrazzjoni skond l-Artikolu 1326 jew b'mod ġenerali jew sostanzjalment.

Illi għandu jingħad li s-sub-artikolu (3) tal-istess artikolu l-Qorti tista' tordna kumpens f'każ li joħroġ mis-sub-inciz (d) fuq imsemmi. Is sub-artikolu 5 citat mill-konvenut fin-nota tal-eċċezzjonijiet tiegħu tirreferi għall-kredituri tal-komunjoni illi għandhom dritt jimpunjaw il-qsim u kwindi mhux applikabbli. Jidher li l-konvenut kien qed jirreferi għal xi artikolu ieħor u allura iċċita dak l-artikolu erronjament. Huwa ukoll ċar li t-talba tista' ssir indipendentement minn talba għal separazzjoni ("**Mary Grech vs Reno Grech**", Prim' Awla, 27 ta' April 2001).

Illi mill-provi li nġabu huwa ċar għall-Qorti li l-azzjoni attriċi tista' tirnexxi biss taħt is-sub-inciz (d) għaliex ebda waħda mill-kawzi l-oħra msemmija fl-artikolu 1332 ma jirriżultawx. Infatti ma jidhirx li l-konvenut amministra ħażin, anzi mid-dñul li kellu rnextielu jfaddal ammont sostanzjali. L-attriċi tilmenta li l-konvenut qatt ma taha sodisfazzjon tad-dñul li kellu u kien jagħtiha l-parti tal-paga fix-xahar biex tixtri l-bżonnijiet għall-familja; anzi tgħid li ġieli lanqas ma taha biżżejjed u kien anke jixtri hu biex żgur ma jħallihiex flus f'idejha. Da parti tiegħu l-konvenut isostni li l-attriċi kellha problem ta' saħħa mentali u allura ma tantx setgħa jafdaha.

Illi l-Qorti tifhem li l-kontendenti żżewġu fi żmien meta kien ir-raġel li normalment kien imexxi l-finanzi tal-familja u l-mara kienet mistennija mis-soċjeta li tiegħu ħsieb it-tfal u t-tisjir u t-tindif tad-dar biss. Dan pero' ma hux skuża biex

ir-raġel ma jaġhti ebda informazzjoni lill-martu dwar il-finanzi tal-familja u lanqas ma kien skuża qabel l-emendi li saru fl-1993 li permezz tagħhom dañal l-artikolu li fuqu hija bbażata din il-kawża. Barra minn dan fil-każ in eżami, l-attriċi anke minħabba l-fatt li l-konvenut kien jgħaddilha somma fix-xahar biex tixtri l-ikel u ma jaġhti ebda rendikont ta' x'qiegħed ifaddal, impjegat ruħha hija stess biex ma jkollix għalfejn, fi kliemha stess, toqgħod titolbu l-flus. Għalhekk ma hemmx dubju għall-Qorti li l-azzjoni attriċi timmerita li tirnexxi a bażi tas-sub-inċiż (d) għaliex l-attriċi għandha kull dritt ikollha rendikont tal-kontenut tal-komunjoni tal-akkwisti u li tibda tiegħu l-frott ta' dak illi tfaddal, bil-mertu kemm tal-konvenut u kemm tagħha stess. Fil-fehma tal-Qorti infatti l-attriċi għet eskluża totalment mill-amministrazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti li anke hi kkontribwiet għat-tkattir tagħha.

LIKWIDAZZJONI TAL-ASSI

Illi l-Qorti għalhekk trid tillikwida l-assi. Ma hemmx diffikolta fir-rigward tal-**beni immobbli** għaliex dawn jikkonsistu fi tliet proprjetajiet, u ċjoe' t-terran bl-isem _____ u żewġ garaxxijiet fi _____ akkwstati fl-1978. Bħalissa l-konvenut jgħix fil-fond it-terran imsemmi filwaqt li l-attriċi tgħix fid-dar matrimonjali bil-kera. Il-Qorti ma tistax iddañhal il-kirja fil-komunjoni tal-akkwisti għaliex il-partijiet għandhom dritt personali u mhux reali fuq dik il-proprjeta' għalhekk se tħalli indiviża l-proprjeta f' _____ u tassenja wiegħed kull wiegħed mill-garaxxijiet li evidentement jiswew l-istess lil kull parti.

Illi fir-rigward tal-**beni mobbli**, l-partijiet, speċjalment l-attriċi, ressqu provi dwar il-kontijiet bankarji li għandhom f'isimhom u jirriżultaw ukoll żewġ depożiti taht l-awtorita' tal-Qorti li saru minn banek b'riżultat ta' żewġ mandati ta' sekwestru illi nħarġu fuq talba tal-attriċi. Dawn huma kollha formanti parti mill-komunjoni u huma ndikati fil-parti disposittiva tas-sentenza. L-attriċi ndikat ukoll li m'għandhiex interess fil-vetturi li għandhu fuq ismu l-konvenut u kwindi dawn jistgħu jigu assenjati lill-konvenut. Madankollu, l-attriċi man-nota ta' sottomissjonijiet tagħha esebiet ukoll prospett ta' mobbli fid-dar tagħha li dwarhom

ma gabitx prova meta ressqet il-provi tagħha. Fuq dawn il-konvenut fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu sewwa irrimarka li l-prova dwarhom kien messha saret waqt il-ġbir tal-provi u mhux f'dak l-aħħar stadju tal-kawża, meta mbagħad huwa ma kellux possibbiltà jikkontro-eżamina lill-attriċi.

Illi rigward krediti parafernali, il-konvenut flimkien ma' ħutu kienu bieġħu proprjeta' l-_____ li kienet ġejja mill-wirt tagħhom iżda kif sewwa rrimarkat l-attriċi, il-konvenut ma indikax bi preċizjoni x'sar minn sehmu, u kwindi l-Qorti lanqas tista' tieħu in konsiderazzjoni dan il-fatt.

Illi dwar manteniment (li għalih ma hemmx talba, iżda l-attriċi irreferiet dwaru fin-nota tagħha), naturalment mhux komputu ta' din il-Qorti f'din il-kawża tiddeċiedi.

DEĊIŻJONI

Għaldaqstant il-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi filwaqt li tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut:

- 1. Tilqa' l-ewwel talba;**
- 2. Tilqa' t-tieni talba;**
- 3. Tilqa' t-tielet talba u dan billi issir il-qasma billi:**

tiddikjara li l-partijiet huma kopropjetarji ta' nofs indiviż kull wieħed tal-fond _____; tordna li l-partijiet jiġu assenjati kull wieħed u waħda garaxx kull wieħed fi _____ akkwistati mill-konvenut permezz ta' atti tan-Nutar George Cassar, liema assenjazzjoni issir bis-sortegġ;

tordna li dawn id-depożiti kollha jinqasmu billi kull parti tieħu nofs kull wieħed;

kontijiet f'isem l-attur fil-bank HSBC numru _____ omissis, _____ omissis, _____ omissis, _____ omissis; mal-istess bank, kontijiet Joint f'isem il-

partijiet numri _____ *omissis* u _____ *omissis*;
kontijiet Lombard Bank numru _____ *omissis*, u kont
ieħor fi sterlina fuq isem il-konvenut mal-istess bank;

Stokks u *shares* f'isem il-konvenut; HSBC Loan Stock
2005 (1700 sehem); 6.9 % Stokk tal-Gvern 2002 u 5.6%
tal-2007, u tad-9% tal-2002; jekk dawn issarfu l-
konvenut għandu jagħti nofs l-ammont illi
pperċepixxa lill-attriċi; ishma ma' Vilhena Dynamic
Multi Manager Fund f'isem il-konvenut u l-ishma
kollha u bonds f'isem il-konvenut ma' Simonds
Farsons Cisk Limited – anke hawn jekk isarraġ xi kont
il-konvenut għandu jħallas lill-attriċi nofs dak
perċepit;

Flus depożitati l-Qorti mill-Bank of Valletta p.l.c.
permezz taċ-ċedola ta' depożitu ___/___ u mill-APS
Bank Limited permezz taċ-ċedola ta' depożitu ___/___;

Id-depożiti esteri ma':

Lombard North Central Bank UK, kont numru _____
omissis, numru _____ *omissis* (3 year capital
account) u numru _____ *omissis*, *fixed time deposit*
u _____ *omissis* Account premier ta' ħames snin –
dawn kollha huma f'isem il-konvenut.

National Savings Bank Glasgow Account number
_____ *omissis* u _____ *omissis* ukoll f' isem l-attur;

Tlett depożiti f'isem l-attriċi mal-APS, u ċjoe' l-kontijiet
bin-numru _____ *omissis*, _____ *omissis* u _____
omissis.

Nofs il-kontijiet f'isem C B u terzi mal-Bank of Valletta
p.l.c. numru _____ *omissis* u _____ *omissis*;
għalhekk kull parti għandha tiġi assenjata kwarti kull
wieħed minn dawn iż-żewġ kontijiet.

Il-Qorti tinnomina lin-Nutar Silvana Borg Caruana biex
tippublika l-att opportun u l-Avukat Dottor Gabrielle
Zammit bħala kuratur tal-eventwali kontumaċċji; il-

Kopja Informali ta' Sentenza

kuntratt għandu jiġi pubblikat f'data li tiffissa l-Qorti fuq rikors ta' xi waħda mill-partijiet jew in-Nutar nominand;

4. Tiċhad ir-raba' talba minhabba nuqqas ta' provi;

L-ispejjeż tal-kawża u tal-kuntratt jitħallsu mill-partijiet f'isimha indaqs.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----